

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων

Εξεταζόμενο Μάθημα: Μαθηματικά Προσανατολισμού,

Θετικών & Οικονομικών Σπουδών

Ημερομηνία: 6 Ιουνίου 2023

Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

Θέμα Α

A1. Σχολικό βιβλίο, σελίδα 111

A2. Σχολικό βιβλίο, σελίδα 104

A3. Σχολικό βιβλίο, σελίδα 128

A4.

α. Λάθος

β. Λάθος

γ. Λάθος

δ. Σωστό

ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β

B1. Για το πεδίο ορισμού της σύνθεσης έχουμε:

$$A_{g \circ h} = \{x \in \mathbb{R} \mid x \in A_h \text{ και } h(x) \in A_g\} = \{x \in \mathbb{R} \mid x > 0 \text{ και } \ln x \in \mathbb{R}\} = (0, +\infty)$$

Ο τύπος της συνάρτησης είναι:

$$(g \circ h)(x) = g(h(x)) = \frac{4 - e^{2 \ln x}}{e^{\ln x}} = \frac{4 - e^{\ln x^2}}{e^{\ln x}} = \frac{4 - x^2}{x}, \quad x > 0$$

B2.

i. Η f είναι συνεχής στο $(0, +\infty)$ ως ημίγειο συνεχών και παραγωγίσιμη στο $(0, +\infty)$ ως ημίγειο παραγωγίσιμων συναρτήσεων με

$$f'(x) = \frac{-2x \cdot x - (4 - x^2)}{x^2} = \frac{-2x^2 - 4 + x^2}{x^2} = \frac{-x^2 - 4}{x^2} < 0, \text{ για κάθε } x > 0$$

Επομένως η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $(0, +\infty)$.

ii. Αρκεί να δείξουμε ότι:

$$\frac{4 - \pi^2}{4 - e^2} > \frac{\pi}{e} \iff \frac{4 - \pi^2}{\pi} < \frac{4 - e^2}{e} \iff f(\pi) < f(e)$$

Ισχύει ότι $\pi > e$ και η f γνησίως φθίνουσα στο $(0, +\infty)$ συνεπώς $f(\pi) < f(e)$.

B3.

Η συνάρτηση f ορίζεται στο $(0, +\infty)$.

• Αναζητούμε κατακόρυφη ασύμπτωτη στο $x = 0$:

Είναι:

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{4 - x^2}{x} = +\infty$$

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Άρα, η ευθεία $x = 0$ είναι κατακόρυφη ασύμπτωτη της C_f .

- Αναζητούμε πλάγια ασύμπτωτη στο $+\infty$ της μορφής $y = \lambda x + \beta$

Είναι:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4 - x^2}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4 - x^2}{x^2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-x^2}{x^2} = -1 = \lambda$$

Επίσης:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) - \lambda x] &= \lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) + x] = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[\frac{4 - x^2}{x} + x \right] = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left[\frac{4 - x^2 + x^2}{x} \right] = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4}{x} \\ &= 0 \end{aligned}$$

Άρα, η ευθεία $y = -x$ είναι πλάγια ασύμπτωτη της C_f στο $+\infty$.

B' Τρόπος: Παρατηρούμε ότι: $f(x) = \frac{4}{x} - x \Leftrightarrow f(x) + x = \frac{4}{x}$

Είναι: $\lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) + x] = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4}{x} = 0$ οπότε η ευθεία $y = -x$ είναι πλάγια ασύμπτωτη της C_f στο $+\infty$.

B4.

Θεωρούμε τη συνάρτηση $\varphi(x) = \frac{1}{f(x)} \sigma\upsilon\nu(1 + x^2)$ για x κοντά στο $+\infty$ για την οποία ισχύει:

$$|\varphi(x)| = \left| \frac{1}{f(x)} \cdot \sigma\upsilon\nu(1 + x^2) \right| = \left| \frac{1}{f(x)} \right| \cdot |\sigma\upsilon\nu(1 + x^2)| \leq \left| \frac{1}{f(x)} \right| \cdot 1$$

$$\Leftrightarrow -\left| \frac{1}{f(x)} \right| \leq \varphi(x) \leq \left| \frac{1}{f(x)} \right|, \quad (1)$$

Όμως:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{f(x)} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{4 - x^2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x}{-x^2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{-x} = 0$$

Επομένως $\lim_{x \rightarrow +\infty} \left| \frac{1}{f(x)} \right| = 0$.

Άρα, με εφαρμογή του κριτηρίου παρεμβολής: $\lim_{x \rightarrow +\infty} \varphi(x) = 0$.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Η f είναι συνεχής στο $[2,3]$ αφού $f(x) = \frac{1}{x} + a$ για κάθε $x \in [2,3]$ και είναι συνεχής ως πράξεις συνεχών συναρτήσεων. Ακόμα:

$$\int_2^3 xf(x) dx = 1 \Leftrightarrow \int_2^3 (1 + ax) dx = 1$$

$$\Leftrightarrow \left[x + \frac{ax^2}{2} \right]_2^3 = 1 \Leftrightarrow 3 + \frac{9a}{2} - 2 - 2a = 1 \Leftrightarrow 1 + \frac{5a}{2} = 1 \Leftrightarrow a = 0$$

Γ2. i) Είναι $\lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{\frac{1}{x} - 1}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{1 - x}{x(x - 1)} = \lim_{x \rightarrow 1^+} -\frac{1}{x} = -1$

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{x^2 - 3x + 2}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} (x - 2) = -1$$

Οπότε ορίζεται η $f'(1)$ και είναι $f'(1) = -1$.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

ii) Επειδή $f(1) = \frac{1}{1} + a = 1$, αφού $a = 0$, η εξίσωση εφαπτομένης της C_f στο $(1,1)$ είναι:

$$y - 1 = -1(x - 1) \Leftrightarrow y = -x + 2$$

Και η γωνία που σχηματίζεται με τον $x'x$ είναι $\frac{3\pi}{4}$ rad αφού $f'(1) = -1$

$\Leftrightarrow \varepsilon\varphi\omega = -1, \omega \in [0, \pi)$, όπου ω η γωνία που σχηματίζει η εφαπτομένη με τον $x'x$.

Γ3. Η f είναι παραγωγίσιμη στο 1, άρα και συνεχής εκεί.

Είναι:

- για κάθε $x < 1$: $f'(x) = 2x - 3$ και $x < 1 \Leftrightarrow 2x < 2 \Leftrightarrow 2x - 3 < -1 < 0$
- για κάθε $x > 1$: $f'(x) = -\frac{1}{x^2} < 0$

Συνεπώς, $f'(x) < 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R} - \{1\}$ κι επειδή η f είναι συνεχής στο $x = 1$ θα είναι γνησίως φθίνουσα στο $\mathbb{R}$, άρα και «1-1»

Για το σύνολο τιμών της f είναι: $f((-\infty, +\infty)) = \left(\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x), \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) \right) = (0, +\infty)$

αφού η f είναι γνησίως φθίνουσα και

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x} = 0$$

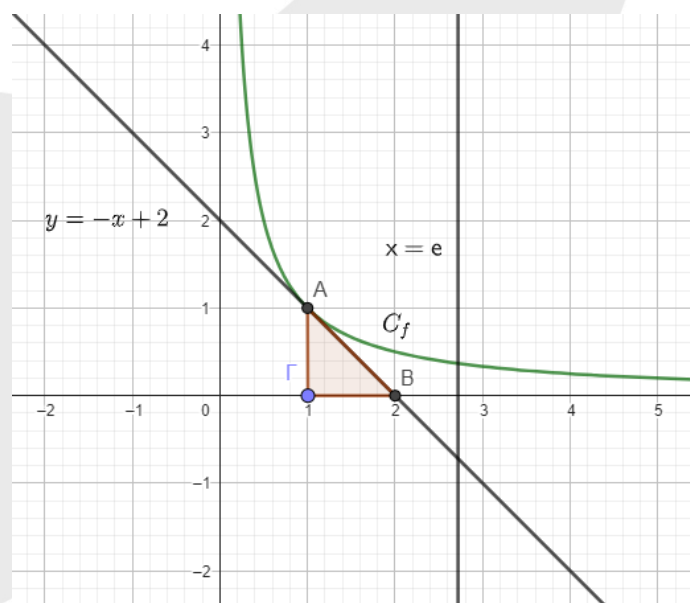
$$\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} (x^2 - 3x + 3) = +\infty$$

Γ4.

Το χωρίο μεταξύ της C_f , της εφαπτομένης στο σημείο $(1, f(1))$ και του άξονα $x'x$ φαίνεται στο παραπάνω σχήμα. Αρκεί να υπολογίσουμε το:

$\int_1^e f(x) dx - (AB\Gamma)$, αφού για κάθε $x \geq 1$ είναι $f(x) = \frac{1}{x} > 0$ και όπως φαίνεται κι απ' το σχήμα η γραφική παράσταση της f βρίσκεται πάνω από την εφαπτομένη της στο σημείο A , οπότε:

$$\begin{aligned} E(\Omega) &= \int_1^e f(x) dx - (AB\Gamma) \\ &= \int_1^e \frac{1}{x} dx - \frac{(A\Gamma)(B\Gamma)}{2} = [\ln|x|]_1^e - \frac{1 \cdot 1}{2} \end{aligned}$$

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

$$= \ln e - \ln 1 - \frac{1}{2} = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \text{ τ.μ.}$$

$$E = \int_1^e (f(x) + x - 2) dx - \frac{(\Gamma\Delta) \cdot (B\Delta)}{2} = \left[\ln|x| + \frac{x^2}{2} - 2x \right]_1^e - \frac{(e-2) \cdot (e-2)}{2}$$
$$= 1 + \frac{e^2}{2} - 2e - \frac{1}{2} + 2 - \frac{(e-2)^2}{2} = \frac{e^2 - 4e + 5}{2} - \frac{e^2 - 4e + 4}{2} = \frac{1}{2} \text{ τ.μ.}$$

με B να είναι το σημείο τομής της $y = -x + 2$ και της $x = e$, οπότε το $B(e, 2 - e)$.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Είναι $f(1) = k - 1$ και η f συνεχής στο $x = 1$ άρα $f(1) = \lim_{x \rightarrow 1} f(x)$.

Θεωρούμε τη συνάρτηση $g(x) = \frac{f(x) - 2x}{x-1}$, $x \in (0,1) \cup (1,2)$ με $\lim_{x \rightarrow 1} g(x) = \ell \in \mathbb{R}$.

Τότε $f(x) = g(x)(x-1) + 2x \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 1} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1} (g(x)(x-1) + 2x) = \ell \cdot 0 + 2 = 2$

Τελικά $f(1) = k - 1 = 2 \Leftrightarrow k = 3$.

Δ2. Η f είναι συνεχής και παραγωγίσιμη στο $(0,2)$ με

$$f'(x) = \frac{1}{x-2} + \frac{1}{x^2} = \frac{(x-1)(x+2)}{x^2(x-2)}$$

Είναι $x \in (0,2)$ επομένως $x - 2 < 0$, $x + 2 > 0$, $x^2 > 0$.

Έτσι έχουμε $f'(x) > 0$ για κάθε $x \in (0,1)$ και $f'(x) < 0$ για κάθε $x \in (1, +\infty)$.

Άρα η f είναι γνησίως αύξουσα στο $(0,1]$ και γνησίως φθίνουσα στο $[1, +\infty)$.

Για το σύνολο τιμών έχουμε:

$$f((0,1]) = \left(\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x), f(1) \right] = (-\infty, 2]$$

αφού $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\ln(2-x) - \frac{1}{x} + 3 \right) = -\infty$. Επίσης

$$f((1, +\infty)) = \left(\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x), \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) \right) = (-\infty, 2)$$

αφού $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\ln(2-x) - \frac{1}{x} + 3 \right) = -\infty$.

Είναι $0 \in f((0,1])$ και f γνησίως μονότονη στο $(0,1]$ επομένως υπάρχει μοναδικό $x_1 \in (0,1]$ με $x_1 \neq 1$ τέτοιο ώστε $f(x_1) = 0$

Επίσης είναι $0 \in f((1, +\infty))$ και f γνησίως μονότονη στο $(1, +\infty)$ επομένως υπάρχει μοναδικό $x_2 \in (1, +\infty)$ τέτοιο ώστε $f(x_2) = 0$.

Η f είναι γνησίως αύξουσα στο $(0,1)$ και $x_1, \frac{1}{3} \in (0,1)$ επομένως αφού $f\left(\frac{1}{3}\right) = \ln\left(\frac{5}{3}\right) > 0$ θα έχουμε:

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

$$f\left(\frac{1}{3}\right) > 0 \Leftrightarrow f\left(\frac{1}{3}\right) > f(x_1) \Leftrightarrow \frac{1}{3} > x_1$$

Δ3. Α' τρόπος:

- f συνεχής στο $\left[x_1, \frac{1}{3}\right]$ ως πράξεις και σύνθεση συνεχών συναρτήσεων
- f παραγωγίσιμη στο $\left(x_1, \frac{1}{3}\right)$ με $f'(x) = \frac{1}{x-2} + \frac{1}{x^2}$

Επομένως σύμφωνα με το θεώρημα μέσης τιμής, υπάρχει τουλάχιστον ένα $\xi \in \left(x_1, \frac{1}{3}\right)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = \frac{f\left(\frac{1}{3}\right) - f(x_1)}{\frac{1}{3} - x_1} = \frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1}$

Η f' είναι παραγωγίσιμη στο $(0,2)$ με $f''(x) = -\frac{1}{(x-2)^2} - \frac{2}{x^3} < 0$ επομένως η f' είναι γνησίως φθίνουσα στο $(0,1)$. Επομένως, υπάρχει μοναδικό $\xi \in (0,1)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = \frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1}$ δηλαδή η κλίση της γραφικής παράστασης της f στο σημείο $M(\xi, f(\xi))$ ισούται με $\frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1}$.

Β' τρόπος: Έχουμε την εξίσωση $f'(x) = \frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1}$. Είναι $f\left(\frac{1}{3}\right) > 0 \Rightarrow 3f\left(\frac{1}{3}\right) > 0$ και $\frac{1}{3} > x_1$

$\Rightarrow 1 - 3x_1 > 0$ οπότε $\frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1} > 0$. Η f' είναι παραγωγίσιμη στο $(0,2)$ με $f''(x) = -\frac{1}{(x-2)^2} - \frac{2}{x^3} < 0$ επομένως η f' είναι γνησίως φθίνουσα στο $(0,1)$.

Έτσι: $f'((0,1)) = \left(\lim_{x \rightarrow 1^-} f'(x), \lim_{x \rightarrow 0^+} f'(x)\right) = (0, +\infty)$

αφού $\lim_{x \rightarrow 0^+} f'(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\frac{1}{x-2} + \frac{1}{x^2}\right) = +\infty$ και $\lim_{x \rightarrow 1^-} f'(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} \left(\frac{1}{x-2} + \frac{1}{x^2}\right) = 0$.

Είναι: $\frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1} \in f'((0,1))$ και f' γνησίως μονότονη, επομένως υπάρχει μοναδικό $\xi \in (0,1)$

τέτοιο ώστε $f'(\xi) = \frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1}$ δηλαδή η κλίση της γραφικής παράστασης της f στο σημείο

$M(\xi, f(\xi))$ ισούται με $\frac{3f\left(\frac{1}{3}\right)}{1 - 3x_1}$.

Δ4. i) Οι F, G είναι αρχικές της f στο $(0,2)$ επομένως ισχύει $F'(x) = G'(x) = f(x)$ για κάθε $x \in (0,2)$ και υπάρχει $c \in \mathbb{R}$ τέτοιο ώστε $F(x) = G(x) + c, x \in (0,2)$.

Για $x = x_1$ έχουμε $F(x_1) = G(x_1) + c \Leftrightarrow c = -G(x_1)$

Για $x = x_2$ έχουμε $F(x_2) = G(x_2) - G(x_1) \Leftrightarrow F(x_2) = -G(x_1) \Leftrightarrow G(x_1) + F(x_2) = 0$ που είναι ζητούμενο.

ii) Έχουμε την εξίσωση: $x_1 F(x) + x_2 G(x) + 2x - x_1 - x_2 = 0$

Έστω $h(x) = x_1 F(x) + x_2 G(x) + 2x - x_1 - x_2 = 0, x \in (0,2)$.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Αν $x \in (x_1, x_2)$ τότε $f(x) > 0$ επομένως $F'(x) = G'(x) > 0$ στο (x_1, x_2) . Άρα F, G είναι γνησίως αύξουσες στο $[x_1, x_2]$. Έτσι: $x_1 < x_2 \Rightarrow F(x_1) < F(x_2) \Rightarrow 0 < F(x_2)$

και $x_1 < x_2 \Rightarrow G(x_1) < G(x_2) \Rightarrow G(x_1) < 0$

Η h είναι συνεχής στο $[x_1, x_2]$ ως πράξεις συνεχών συναρτήσεων.

- $h(x_1) = x_1F(x_1) + x_2G(x_1) + x_1 - x_2 = x_2G(x_1) + x_1 - x_2 < 0$
αφού $x_2 > 0, G(x_1) < 0$ και $x_1 - x_2 < 0$
- $h(x_2) = x_1F(x_2) + x_2G(x_2) + x_2 - x_1 = x_1F(x_2) + x_2 - x_1 > 0$
αφού $F(x_2) > 0, x_1 > 0$ και $x_2 - x_1 > 0$.

Επομένως, από το θεώρημα Bolzano υπάρχει τουλάχιστον ένα $\rho \in (x_1, x_2)$ με $h(\rho) = 0$ δηλαδή το ρ είναι ρίζα της αρχικής εξίσωσης.

Η h είναι παραγωγίσιμη στο $(0, 2)$ με $h'(x) = x_1f(x) + x_2f(x) + 2 > 0$, για κάθε $x \in (x_1, x_2)$ αφού $f(x) > 0$ για κάθε $x \in (x_1, x_2)$ και $x_1, x_2 > 0$.

Επομένως η h είναι γνησίως αύξουσα στο (x_1, x_2) και το ρ είναι μοναδική ρίζα της αρχικής εξίσωσης.

Επιμέλεια:

Βαγγέλης Ράλλης, Γιάννης Μερτίκας, Δημήτρης Βλάχος, Μάριος Παπαδιαμαντής,
Γιάννης Παπαβασιλείου, Παναγιώτης Συνοδινός, Νίκος Αλεξόπουλος, Κωνσταντίνα Μωραΐτη,
Αποστόλης Κωτσιαρίνης, Μαρκάκης Ιάσοντας, Ηρώ Μαρκάκη

Ευχόμαστε καλά αποτελέσματα!

Υπολογισμός Μορίων Πανελλαδικών 2023

Χρησιμοποιήστε την Εφαρμογή για να **υπολογίσετε Μόρια**
για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα / Σχολή!

Υπολογίστε Μόρια, δείτε τα **Τμήματα Επιτυχίας** (με τις περσινές βάσεις), τις **Ελάχιστες Βάσεις Εισαγωγής** για κάθε Ειδικό Μάθημα και για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα

μέσα από την [ιστοσελίδα](#) του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ
ή την Android Εφαρμογή: [mobile app](#)

